

Ο ΜΟΝΟΣ ΤΡΟΠΟΣ

Γέρων γερωντικός, τεταραγμένος, με πρόγχους συνεχείς, ποικίλλοντας εις κάθε νέαν τοῦ σώματος θέσιν. Ἰὰ ὑαλῖα ανοικτά· τὰ παροθυροφύλλα ἡμικλείστα· ἡμίφως ἐντὸς τοῦ κοιτῶνος καὶ καύσων θερινός, ἐκλύων. Ὁ ἥλιος, τοῦ ὁποῖου ἀκτῖνες τινες εἰσδύουσι διὰ τῶν ρωγμῶν τοῦ παραθύρου, βαίνει πρὸς τὴν δύσιν του. Καὶ ὁ γέρων κοιμάται ἀκόμῃ καὶ κοιμάται οὕτως ἀπὸ ὥρας πολλῆς, βεβαρυσμένος μετὰ τὸ δῆθονον τῆς Κυριακῆς καὶ παρατεταμένον γεῦμα. Ἐπὶ τῆς πλησίον κλίνης ἡ σύζυγός του ἀψυπνισθεῖσα, ἐξαπλοῦται ἀκόμῃ ἐκεῖ ἥσυχος καὶ ἀναγινώσκει. Ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου ὁ υἱὸς τῶν, ἐμπρεσθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ φαιγτοῦ καὶ τοῦ καύσωνος, ρέγχει μακαρίως. Ἡ ἀστεία αὕτη συναυλία κατατέρπει τὴν γρήγορον μητέρα καὶ ὁσάκις οἱ πρόγχοι διὰ τῶν εὐρειῶν ρινῶν τοῦ γέροντος καὶ τοῦ νέου προσπαθοῦσιν ἐναμιλλῶς νὰ μιμηθῶσιν τὴν σάλπιγγα ἢ τὴν βροντὴν, προφέρει ἐκείνη ἐν «οὐ!» καὶ γελᾷ μόνη της.

Ἐπὶ τέλους ὁ γέρων ἀψυπνίσθη βραδέως. Ἐχασμήθη, ἔτριψε τοὺς ὀφθαλμούς, ἐξέπεμψεν ἓνα στεναγμὸν καὶ ἀνεκάθησεν... Ὅπως συμβαίνει καμμὶαν φορὰν μετὰ μακρὸν μεταμεσημβρινὸν ὕπνον, ἐξύπνησε μετὰ τὴν ιδέαν ὅτι ἦτο πρῶτα, ἢ πρῶτα τῆς Δευτέρας. Ἐμεινεν ἐπ' ὀλίγον σκεπτικός, δυσθυμὸς. Φεῦ! ἤρχιζε πάλιν ἡ ζωὴ ἡ σκληρὰ καὶ ἐργώδης, ἡ διαψεύδουσα ἀνὰ πᾶν δύσκολον βῆμα τὸ ὄνειρα τοῦ ἀμερίμνου ὕπνου!... Καὶ ἔτριψεν ἐν βλέμμα ἀσκοπον καὶ τυχαῖον, ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς συζύγου του· ἀλλὰ συνειδημένος νὰ τὴν βλέπῃ ἐκάστην πρῶταν κενὴν, ἐξέπεμψεν ἐπιφώνημα φύδου καὶ ἐκπληξέως.

«Μπα! Πῶς ἀκόμα ἔστὸ κρεβάτι, Μαριγῶ μου;» ἠρώτησε· «Τί ἔχεις; καλὰ εἶσαι; μὴν εἶσαι ἀρρωστη, Μαριγῶ μου;

— Ὅχι, ἀδελφε, τί νὰ ἔχω. καλὰ εἶμαι.

— Μὰ πῶς δὲ σκεπώθηκες ἀκόμα;

— Διὰ τὰς ὁδὸν πᾶ καὶ ἀσμονηθῆκα. Τόρα θὰ σκεπώθῃ μὴν κάνει ἔτσι.»

Καὶ ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσίν της ἡ γυνὴ, οὐδὲν ὑποπεύσασα περὶ τῆς πλάνης τοῦ συζύγου.

Ἀπῶθεσε κατόπιν ἐκεῖνος τὰ ἐνώπιόν του καινούργια ὑποδήματα καὶ ἀναζητήσας ὑπὸ τὴν κλίνην ἐφόρεσε τὰ παλαιὰ· ἐπίσης δὲ ἀντὶ τῆς καλῆς περιεδῆθη τὴν καθημερινὴν περισκελίδα τῆς ἐργασίας, τὴν πλήρη κηλίδων. Ἐστάθη οὕτως εἰς τοὺς πόδας του, ἐπλησίασε τὸ παράθυρον καὶ ὠθήσας μικρὸν τὰ φύλλα ὥστε νὰ φανῇ ὀλίγος οὐρανός, ἐσταυροκοπήθη καὶ ἀπήγγειλε τὴν σύντομον πρωϊνὴν προσευχὴν. Δόξα σοι ὁ Θεός! Ἡ ζωὴ ἦτο σκληρὰ καὶ κοπιώδης, ἀλήθεια· ἀλλὰ ἰδοὺ αὐτὸς ὑγιής καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ὅλα θὰ τὰ κατάρθωνε... Οὔτε ἡ Μαριγῶ του ἦτο ἀρρωστη, ὅπως ἐφοδῆθη. Δόξα σοι ὁ Θεός! Καὶ προσέβλεπε τὸν παρήγορον κυανοῦν οὐρανὸν καὶ κατεδί-

βαζε τὰ ὄμματα του πρὸς τὸ πράσινον τοπίον τοῦ κήπου. Ἡ ἐναλλαγὴ τοῦ φωτός καὶ τῆς σκιᾶς, ἡ κατὰ τὴν δύσιν ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀνατολήν, δὲν τῷ ἐπροξένυσεν κανένα κλονισμόν. Τὸν ἐδῆλεπεν ὁμῶς ἐνίοτε ἡ σύζυγός του καὶ τῆς ἐφαίνετο κἀπως παράδοξον διατὶ ἄρᾳ γε Κυριακὴν ἡμέραν ἐνεδύετο τὰ καθημερινά του καὶ πῶς προσήνυχετο μετὰ τὴν ἀπογευματινὴν ἀψύπνησιν, ὥς εἰάν ἦτο πρῶτα Εἰκάσασα ὁμῶς ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ὅτι πιθανὸν νὰ μὴν εἶχε σκοπὸν νὰ ἐξελεῖται ἀλλὰ νὰ μείνῃ νὰ περιποιηθῇ τὸν κήπον καὶ ἀναλογισθεῖσα ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ὅτι ὅσα προχωρεῖ εἰς ἡλικίαν ὁ ἄνθρωπος τόσῳ θρησκὸς γίνεται, ἡσύχασε καὶ δὲν εἶπε τίποτε.

«Καὶ σὺν τί ὥρα νῦν, Μαριγῶ;» ἠρώτησεν ὁ γέρων, ἐνῶ ἠτοιμάζετο νὰ νιθῇ.

«Θὰ κοντεύουν ἑπτὰ ὑποθέτω» ἀπάντησεν ἐκείνη.

«Παρὰ τέταρτο!» ἐβεβαίωσεν ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου μετὰ βραχνὴν φωνὴν ὁ υἱός, ἔχων τὴν μανίαν νὰ βλέπῃ, μάλιστα ἤθελεν ἐξυπνήσει τὸ ὀρολόγιόν του.

«Ἐπαρακοιμηθήκαμε, βλέπεις, Πανάγο μου!» ἐπανέλαβε μειδιῶσα ἡ γυνὴ. «Καλοκαίρι εἶνε... ζέστη κάνει... δουλειὰ δὲν ἔχουμε...

— Ἀλήθεια, λὲς καυμένη» ἀπάντησε περιλύπως ὁ κύρ Πανάγος· «δουλειὰς τίποτα... τόρα δὲν εἶνε καθόλου δουλειὰς... Στὸ μαγαζὶ δὲν πατεῖ ψυχὴ... ἡ ἐποχὴ βλέπεις. Δὲν ἐπαρρηγόηκαμε ὁμῶς· ἑπτὰ ὥρες παρὰ τέταρτο, μὲ!»

Καὶ ἤρχισε νὰ νίπτεται, σαπωνίζων ἐπὶ μακρὸν τὰς χεῖρας καὶ βρέχων ἀθρόνως τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν λαιμόν, ὥς ἐσυνείθιζε πᾶσαν πρῶταν, γεμίζων τὸν κόσμον νερῷ, τσάφα καὶ τσοῦφα, ὥς ἔλεγε πάντοτε παραπονουμένη ἡ ὑπηρέτρια.

«Καλὲ τὸ κεφάλι σου σὲ πονεῖ;» τὸν ἠρώτησεν ἡ κυρία Μαριγῶ, ἡ ὁποία δὲν ἐδῆλεπεν εἰς ὥραν καλὴν αὐτὴν τὴν ψυχρολουσίαν.

— Ὅχι δόξα σοι ὁ Θεός καθόλου.

— Ἀμ γιατί βρέχεσαι ἔτσι!

— Δροσίζουμαι· ἀψήσε με καὶ δροσίζουμαι...

— Καλὰ, καλὰ.

Καὶ καμμία ἐξήγησις πάλιν. Σιωπηλὸς καὶ σύνοφρος ὁ γέρων ἐνηκολούθει τὴν καθημερινὴν του ἀμφίεσιν, φορῶν τὸ λιγόν του γιλέκι καὶ τὸ λιγόν του σακάκι, ἐν ᾧ ἐσκέπτετο περὶ τῶν μικρῶν πρωϊνῶν ὑποθέσεων τοῦ μαγαζιῶν του, τὸ ὁποῖον θὰ εἶχεν ἀνοίξει βέβαια ὁ ἐκεῖ κοιμώμενος ὑπηρέτης καὶ θὰ ἐδέχετο τοὺς συνήθεις πρωϊνοὺς ἀγοραστάς. Γρήγορα, γρήγορα! νὰ τρέξῃ, ἀδελφε καὶ νὰ πάῃ. Εἰμπορεῖ νὰ τύχῃ τίποτα ποῦ νὰ μὴν ἤξευρῃ ὁ μικρός. Ἦτο χρεῖα νὰ ᾔνε παρών... Καὶ ἤρπασε τὴν μαύρην του ψάθαν καὶ ἤρχισε νὰ τὴν σκουπίζῃ βιαστικά, βιαστικά...

«Μητέρα, θὰ βγοῦμε σήμερα περίπατο;» ἠρώτησεν ἀπὸ μέσα ὁ υἱός.

«Ἀψήσε νὰ ἰδοῦμε, μπορεῖ

— «Περίπατο;» ἐπανέλαθεν ἐκπληκτός ὁ κύρ Πανάγος. «Σήμερα περίπατο; κάθε μέρα περίπατο δὲν τὸν βαρεθήκατε;

— «Ναί, σάματι βγῆκα χθὲς» εἶπεν ἡ κυρία Μαριγῶ. «Ἀκούς ἐκεῖ!

— Ἄς ἤθελε βγῆς· ποιὸς σοῦπε νὰ μὴ βγῆς. Εἶνε σήμερα μέρα γὰρ περίπατο;

— Νὰ μὴ σὲ μέλῃ σένα πότε θὰ βγῶ καὶ πότε δὲ θὰ βγῶ. Σοῦπα νὰ με συνοδεύσης; Μὲ τὸ γυιό σου βγαίνω, με κανέναν ξένο δὲ βγαίνω. Τί, πῶς θάνε κόσμος τάχα δὲ θέλεις νὰ φανῶ;

— Ὅχι, καλέ, ἔδγα σὺν θέλῃς... ἔδγα.

— Ἀμ θὰ σε ρωτήσω;

Ἡ βιαστικὴ καὶ ἀκακὸς λογομαχία ἐνηκολούθει ἀκόμῃ, χωρὶς καμμίαν συννενοήσιν, ὅταν εἰσῆλθεν ἡ ὑπηρέτρια κρατοῦσα ἐπὶ δίσκου δύο μικρὰ κύπελλα καφέ.

«Ἐλα, ἔλα, κορίτσι μου καὶ βιάζομαι. Θὰ πάω κηόλα στὴν ἀγορὰ γὰρ νὰ ψωνίσω.

— Καὶ τί νὰ ψωνίσῃς; Ἰραπέζι ἔχεις τὸ βράδυ;»

Εἰς τὸν λόγον τοῦτον, δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ πολλὰς ἐξηγήσεις, δὲν ἀπάντησεν ὁ γέρων, προσέχων τόρα εἰς τὸν καφέ ποῦ τοῦ προσέφεραν καὶ ἐκπλησσομένος πάρα πολὺ.

«Τ' εἶν' αὐτά;» ἀνέκραξε· «Γιατὶ λοιπὸν ἔτσι;

— Τί;

— Γιατὶ, κορίτσι μου, χωρὶς βοῦτημα καὶ σὲ τέτοιο φλυντζάνι. Πῶς; γάλα δὲν πῆρες; Γίδια δὲν ἐπέρασας;

Τόρα ἡ σύζυγός του ἀπέμεινεν ἐκπληκτός. Ἐπεφάνη δὲ εἰς τὴν θύραν ὁ υἱός νὰ ἰδῇ τί ἐσήμαινε πάλιν αὐτὸ τὸ παράδοξον. Ἀλλὰ τὴν σιγὴν ἐλυσὲν ἡ ὑπηρέτρια μετὰ ὅλην τὴν τὴν χωρικὴν ἀφέλειαν: «Ἀφεντικὸ, τοίγαρς εἶνε αὐγὴ;

— Καλὲ πατέρα, πρωὶ θάρρεψες πῶς εἶνε;» ἀνέκραξε καὶ ὁ νέος. «Χαρὰ στὸν ὕπνο ποῦ ἔκανες!... Μπα! μπὰ καλὲ σὺ φόρεσες καὶ τὰ καθημερινά σου... Κυριακὴ ἀπόγευμα χά, χά, χά! σὲ καλὸ σου ἡ ἀφηρημάδα!»

Ὁ γέρων ἐστράφη ἐνέος πρὸς τὴν σύζυγόν του... Δὲν ἔλεγε λέξιν ἐκείνη, καταληφθεῖσα ὑπὸ νευρικοῦ γέλωτος παρατεταμένου, ὁ ὁποῖος τὴν ἔτριψεν ἐπὶ τῆς κλίνης λελυμένην. Τόρα ἐνόει καὶ ἐπεξήγει ὅλας τὰς παραδόξους λεπτομερείας τῆς ἀψυπνίσσεως ἐκείνης καὶ ἐφ' ὅσον ἐνεθυμείτο μίαν μίαν, ὁ γέλωτος της παρετείνετο, παρετείνετο...

Ἡ μνήμη ἐπανῆλθεν ἀμέσως εἰς τὸν γέροντα. Ἐτριψεν ἐν βλέμμα διὰ τοῦ παραθύρου πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὸν εἶδε πρὸς τὴν δύσιν, ἐδοκίμασε τὴν μάλλον εὐφρόσυνον ἐκπληξιν τῆς ζωῆς του. Ἦτο Κυριακὴ ἀπόγευμα, βέβαια. Ἄ, τί καλὰ, τί καλὰ! Καὶ ἐσταυροκοπεῖτο, καὶ ἐγέλα καὶ τοὺς ἐδῆλεπεν ὅλους ἐκεῖ-μέσα γελώντας, φαιδρούς, μετὰ μίαν χαρὰν παράδοξον μοναδικήν...

«Ἐλα καὶ κόντεψα νὰ χάσω τὸ κεφάλι μου» ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους ἡ κυρία Μα-

ριγώ. Βγάλε αὐτὰ τὰ παληόρουχα καὶ σιγυρίζου.

Ναί, ναί, αὐτὸ θὰ ἔκαμνε καὶ ἐκεῖνος. Ἀπέθηκε τὸν μαῦρον καφέν του ἐπὶ τοῦ τραπέζιου καὶ καθήσας εἰς τὸ χεῖλος τῆς κλίνης ἤρχισε νὰ πετᾷ μακράν του τὰ παλαιὰ ὑποδήματα καὶ τὴν κηλιδωμένην περισκελίδα καὶ τὰ λινὰ φρόντα... Διαρκῆς μεϊδιάμα ἐφαίδρυνε τὴν ἀγαθὴν του λευκότριχα μορφήν. Ἄ, ὅχι δὲν ἦτο ἀκόμῃ ἡ πρῶτα τῆς Δευτέρας καὶ τῆς ἐργασίας. Ὑπελείποντο ὦραι πολλαὶ ἀναπαύσεως ἡτοιμασμένης, δουλειωμένης, τὰς ὁποίας ἐνόμιζεν ἐξυπνῶν παρελθούσας, χαθείσας... Μέχρις οὐ ἤθελεν ὑποβληθῇ ὁ ἐργατικὸς οἰκογενειάρχης εἰς τὴν βάσανον τῆς δευτέρας, εἶχεν ἀκόμῃ ν' ἀπο-

λαύσῃ ἓνα ὥραϊον περίπατον δειλινὸν μὲ τὰ καλὰ του φορέματα τὰ μαῦρα, μὲ τοὺς φίλους του, μὲ μουσικὴν, τὴν ὁποίαν ἡ γάπα διὰ τὸν κόσμον ποῦ συνήθριζε καὶ μὲ παγωτὰ, τὰ ὁποῖα ἡγάπα περισσότερον ἀπ' ὅλα. Εἶχεν ἀκόμῃ ἐν δειπνῶν ἡσυχον καὶ μετὰ τοῦτο ἀργὰ ὕπνον πάλιν μακρόωρον καὶ ῥάθυμον... Ἄ, πόσον ἦτο εὐτυχὴς καὶ εὐχαριστημένος... Καὶ ἄς γελοῦν οἱ ἄλλοι μὲ τὴν ἀφηρημάδαυ του, καὶ ἄς διηγούνται τὸ πάθημά του...

✱

Ἦκουσα συχνάκις νὰ ὁμιλῶσι περὶ χρόνου κερδηθέντος καὶ ἀνέγνωσα πολλὰς συμβουλὰς ἠθικοφιλοσόφων καὶ μεθόδους ἐπὶ τοῦ τοιούτου κέρδους. Πλὴν ὅλα μοῦ

ἐφάνησαν λόγοι κενοί, μάταιαι καὶ ψευδεῖς θεωρίαι, ἀστοχοῦσαι τοῦ πρακτικοῦ τέλους. Ὁ χρόνος, ἔλεγα, παρέρχεται ταχύς καὶ ἀνεπίστρεπτος καὶ ἀσύλληπτος, ὁμοίως καὶ διὰ τοὺς ἐργαζομένους καὶ διὰ τοὺς ἀργούς, διὰ τοὺς σωφρονοῦντας καὶ διὰ τοὺς ἀσώτους, διὰ τοὺς πρακτικούς καὶ τοὺς θεωρητικούς· οὐδ' ἐγνώρισα μέχρη τοῦδε τροπὸν ἱκανὸν νὰ τὸν κερδίσῃ κανεὶς ἢ καὶ νὰ τὸν χάσῃ. Ποῖος ὅμως θάρνηθῇ ὅτι ὁ μόνος τρόπος ἐνυπάρχει εἰς τὴν τοιαύτην ἐκ τοῦ ὕπνου πλάνην καὶ ὅτι ὁ γέρον μου δὲν ἐκέρδισε τῷ ὄντι πραγματικῶς μίαν δειλιν, μίαν ἐσπέραν καὶ μίαν νύκτα;

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ἽΣΤΑ ΦΩΤΑ

Ὅταν ἐμπρός σου ὁ κόσμος τὸ κεφάλι
ἔγερνε ταπεινὸ καὶ προσκυνοῦσε,
μ' ἐπιθυμιά καὶ μ' ἀνοιγμένη ἀγκάλη,
ἐσέ, τὸ ρέο Μεσία, ποῦ καρτεροῦσε,

Τ' ἄγρια στοιχεῖα κ' ἡ μαύρη ἀνεμοζάλη
νὰ μουγγρίσῃ ὑποστά σου δὲν τολμοῦσε·
τὸ μαριωμένο κῶμα ἀγάλλι γάλλι
νὰ γαληνεύῃ ὁ ἄνθρωπος θωροῦσε.

Μὰ τώρα ποῦ ὁ θνητὸς τὸ βλέμμα ὑψώνει
κι' ἀδιάκοπα τὴ σκέψι βασανίζει
πόθεν βγαίνει τὸ φῶς ποῦ τότε ζώνει·

Γαλήνη πλεῖα ἡ ματιὰ σου δὲ σκορπίζει,
ποῦ τὰ στοιχεῖα τὰ ἄγρια νὰ ἡμερώρῃ,
καὶ τὸ κῶμα ἔτ' ἀπόδια σου μουγγρίζει.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΕΛΑ ... ΑΣ ΤΑ ΦΤΕΙΑΣΟΥΜΕ

Κάτω ἐκεῖ ἔς τ' ἀνθισμένα λειβάδια
παίξει ὁ ζέφυρος ὅλος χαρά,
γύρω βόσκουν, χιονάτα κοπάδια
καὶ κυλοῦντε δροσάτα νερά.

Μύρι' ἀηδόνια ἔς τὴν τόση γαλήνη
γλυκοψάλλουντε μεσ' ἔτ' ἀ κλαδιά,
καὶ τὰ ρόδα μυλοῦντε καὶ οἱ κρίνοι
μὲ μιὰ γλῶσσα, γεμάτη εὐωδιά.

Ἐλα, φῶς μου, ξαστόχησε τώρα
ὅσο μῦθος κρατεῖς μυστικὸ,
ἡ μοῦ φταῖς, ἡ σοῦ φταίω, ἦλθε ἡ ὥρα,
νὰ γυρίσωμε φύλλο λευκό.

Κι' ἔτσι πειὰ λησμονῶντας τόσο ἄχτι,
πάλι ὁ ἔρως μας, μὴ ἄλλη φορὰ,
σὰν τὸ φοίνικα μεσ' ἀφ' τῇ στάχτι
θὲ ρ' ἀπλώσῃ καινούρια φτερά.

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ.

Η ΔΙΑΘΗΚΗ

Ἐγνώριζα τὸν παράδοξον ἐκεῖνον νέον, ὅστις ὠνομάζετο Ρενὲ δὲ Βουρνεβάλ. Ἄν καὶ ὀλίγον μελαγχολικοῦ χαρακτῆρος, ἦτο ἐντούτοις ἀξιαγάπητος, ὁπαδὸς τοῦ δηκτικοῦ ἐκεῖνου σκεπτικισμοῦ, τοῦ ἐτοιμοῦ πάντοτε νὰ ἐξουθενώσῃ διὰ μιᾶς μόνης λέξεως πᾶσαν κοινωνικὴν ὑποκρισίαν.

Εἶχε δύο ἀδελφούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἐδῆλε ποτέ, τοὺς κ. κ. δὲ Κουρσίλ. Ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ὀνομάτων τῶν, ὑπέθετον ὅτι ὁ Ρενὲ ἦτο τέκνον ἐξ ἄλλου γάμου. Πολλὰκις εἶχον ἀκούσει ὅτι κάτι τι μυστηριώδες ἔκρυπτε ἡ οἰκογένειά του, οὐδέποτε ὅμως μοὶ ἔδωκαν λεπτομέρειάν τινα ἐπὶ τούτου.

Ὁ νέος αὐτὸς μοῦ ἤρεσκε πολὺ καὶ δὲν ἤργησα νὰ συνδεθῶ στενότερα μαζὶν του. Μίαν ἐσπέραν μετὰ τὸ δειπνῶν—εἶχομεν δειπνήσει μαζὶν—τὸν ἠρώτησα ὅπως διό-

λου τυχαίως: «Εἶσθε ἀπὸ τὸν πρῶτον ἢ ἀπὸ τὸν δεῦτερον γάμον τῆς μητρός σας;» Τὸν εἶδον νὰ ὠχριάσῃ ὀλίγον, εἶτα νὰ κοκκινίσῃ· ἔμεινε δευτερόλεπτά τινα χωρὶς νὰ εἰπῇ λέξιν, προφανέστατα στενωχωρημένος. Ἐπειτα μὲ ἐν μεϊδιάμα μελαγχολικὸν καὶ γλυκύ, μεϊδιάμα τὸ ὁποῖον συνεθέστατα ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη του, μοῦ εἶπε: «Φίλε μου, ἂν δὲν βαρύνεσαι ν' ἀκούσῃς, θὰ σοῦ διηγηθῶ μερικὰς περιέργους λεπτομερείας περὶ τῆς καταγωγῆς μου. Εἶσαι ἐξυπνὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν πιστεύω νὰ τὰς παρεξηγήσῃς· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει δὲν ἐπιθυμῶ καθόλου πλέον νὰ σὲ ἔχω φίλον».

Ἡ μήτηρ μου, κυρία δὲ Κουρσίλ, ἦτο γυναῖκα δειλὴ, μὰ πολὺ δειλὴ, ὁ δὲ σύζυγός της τὴν εἶχε νυμφευθῇ μόνον καὶ μόνον διὰ τὴν περιουσίαν της. Ἡ ζωὴ της ὁλόκληρος ἦτο μαρτύριον· πλήρης ἀγά-

πης, ἀτολμίας, λεπτότητος, ἔγινε θῦμα τῆς κακοτροπίας ἐκεῖνου, ὅστις ὤφειλε νὰ ἦτο πατήρ μου, ἐνὸς ἀπὸ τοὺς χονδροειδεῖς ἐκεῖνους ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους ὀνομάζουν ἀρχοντοχωριάτας. Ἐνα μῆνα μετὰ τὸν γάμον του συνέζη μὲ μίαν ὑπνέτριαν. Ἐκτὸς αὐτῆς εἶχεν ὡς ἐρωμένας τὰς συζύγους καὶ τὰς θυγατέρας τῶν ἐνοικιαστῶν τῶν ὑποστατικῶν του· ὅλαι ὁμῶς αὐταὶ αἱ ἐρωμέναι δὲν τὸν ἐμπόδισαν ν' ἀποκτήσῃ καὶ ἀπὸ τὴν νόμιμον σύζυγον τοῦ δύο τέκνα· θὰ σὰς ἔλεγον τρία, ἂν ἐβαζα καὶ τὸν ἐαυτόν μου. Ἡ μήτηρ μου δὲν ἔλεγε τίποτε· ἔζη εἰς τὴν θορυβώδη ἐκείνην οἰκίαν σὰν τὰ μικρὰ ποντίκια ποῦ χώνονται κάτω ἀπὸ τὰ ἐπιπλα. Ἐξηφανισμένη, χαμένη ἀπὸ τὸν κόσμον, παρετήρει τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὰ ἀνήσυχὰ καὶ φωτερὰ μάτια της, τὰ μάτια της τὰ δεικνύοντα, τὰ φοβισμένα της μάτια.